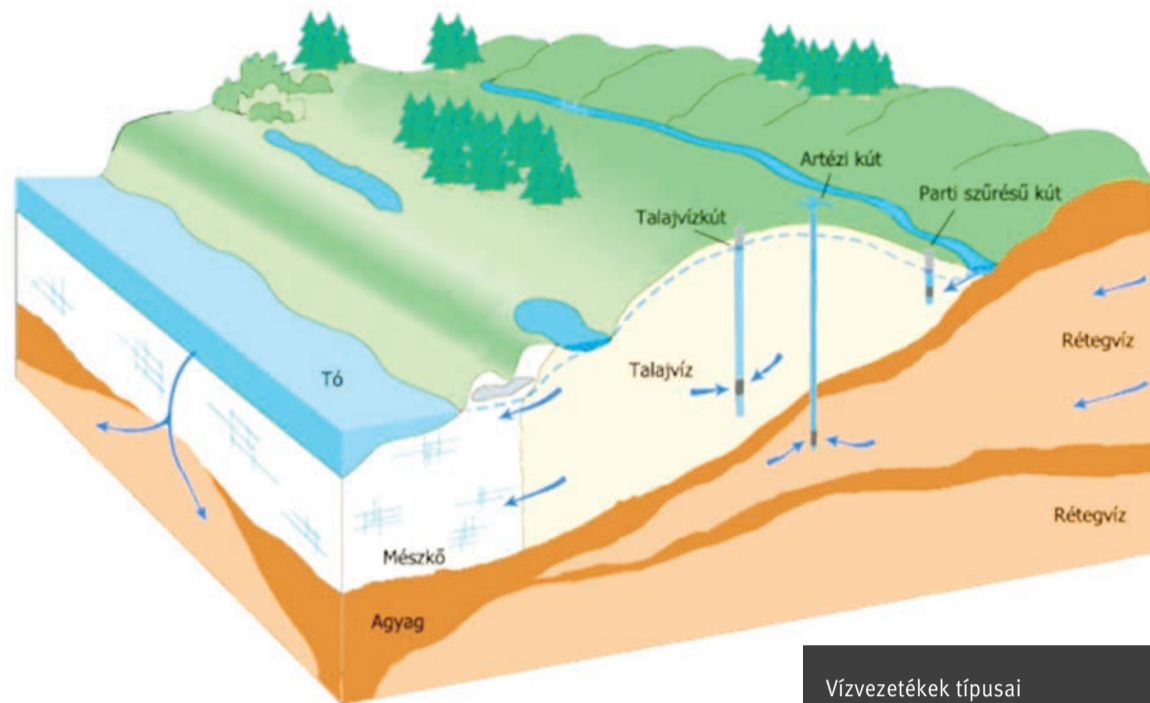

A több mint harminc éve megvalósíthatatlan terv

A zetevárjaljai víztározótól a Nagy-Küküllő mentén Kiskapusig elvezetendő ivóvíz terve nem újkeletű, hanem az 1980-as évek végén a bukaresti Aquaproject Tervező Vállalat és az Országos Vízügyi Igazgatóság vetette fel először. A környékbeli vizeket összegyűjtő, 50 millió m³ befogadóképességű tározót 1976–1998 között építették. A víztározó megépítését az 1970-es évek árvízpusztításai tették indokolttá, de a villamosenergia-termelés, ivó- és ipari vízszolgáltatás is szempont volt. A Nagy-Küküllő menti települések ivóvízellátását szolgáló, 135 km hosszú vezeték megépítését a folyó felső folyásánál lévő települések ellenezték. A Medgyestől felfelé található települések az ivóvíz árának emelkedésétől, és a szennyvíztisztítás problémájától tartottak. A beruházás összegét akkor 110 millió dollárra becsülték, a megvalósítás mai napig elmaradt.

Kommunális és ipari szennyezés

A zetevárjaljai tóból nyert víz valóban biztonságosabb, kiszámíthatóbb vízminőséget jelentene, azonban felszíni vízként nemcsak az ipari, vagy mezőgazdasági tevékenység okozhat szennyeződést, de a vadállatok ürüléke is. A felszín alatti vizek összeköttetésben vannak a felszíni vízkészlettel is. A legutóbbi felmérések a Nagy-Küküllő mentén és árterületein található felszín alatti vizek minőségét ugyan jónak értékelték, a folyó szennyezéséről az elmúlt években mégis többször hallhattunk. Az UTCA (Udvarhelyért Tesszük Civil Akciócsoport) az elmúlt években több alkalommal megszervezte a folyómeder kitakarítását, felhívva a figyelmet a Nagy-Küküllő szennyezettségére. A folyóba szivárgó rengeteg szennylé, és beledobált hulladék a civil szervezet szerint elsősorban a

Vízvezetékek típusai a felszín alatt

▲ FORRÁS: REGI.TANKONYVTAR.HU

folyó fentebbi szakaszán lévő településekről származik. Az elmúlt évben azonban ipari szennyezést is észleltek, ahol egy udvarhelyi ruhafestő cég a festékes vizet a folyóba engedte. A cégre büntetést s a működés felfüggesztését szabták ki.

Direktívák és vékonyodó szigetelések

A problémát gyakran nem is emberi tevékenység okozza, inkább az infrastruktúrális fejlesztések hiánya, vagy elégtelen kivitelezése. A székelyudvarhelyi vízellátást három és fél éve átvevő Harvíz Rt. az akkori sajtótájékoztatókon a félévszázados, elhasznált vízvezetékek cseréjét, a szennyvíz és esővízcsatorna szétválasztását, a derítőállomás korszerűsítését és kapacitásának bővítését, Zetelaka-Székelyudvarhely távon egy 21 km hosszúságú fővezeték megépítését ígerte. A 2014–2020 közötti megyei költségvetés szerint a víz- és csatornahálózatok fejlesztésére költött teljes összeg majd' 63 %-át egyedül Székelyudvarhely kapta, több mint 26 millió euró ér-

tékben. A legutóbbi sajtóhírek azonban továbbra is a vízhálózat komoly problémáiról tanúskodnak. Székelyudvarhely 2020–2025-re vonatkozó városfejlesztési stratégiája a legnagyobb hiányosságnak az infrastrukturális fejlesztéseket tekinti, ahol a közlekedés után rögtön másodikként említik az ivóvíz- és csatornahálózatok korszerűsítését.

Öntözésre vagy ivásra?

Az elavult vízhálózat fejlesztésén túl azonban országos szintű probléma a vezetékes víz és a csatornázottság alacsony szintje. A Világbank pár évvel ezelőtti adatai szerint Romániában mintegy négy és fél millió ember nem rendelkezik vezetékes vízzel, akiknek fele saját kutat használva bizonytalan eredetű, vagy nem iható vizet fogyaszt. A fűrt kutak rendszerint a felszínközeli, szennyezett talajvízig hatolnak le, ezért könnyen átitatódnak ürülékkel. Az angol WC használata még nagyobb hiányosságokra mutat rá, mintegy hat millió állampolgár kinti budival rendelkezik. De mit találunk

a statisztikai adatok mögött? A vízhálózat kiépítése feltehetően nem lesz egy gyors folyamat, hisz az elvándorlás és demográfiai hanyatlás leginkább épp a vidéket érinti.

A Küküllő menti falvak kétes minőségű vizei

A Recorder adatgazdag feltáró munkája nyomán szemünk elé tárul a romániai vidék ivóvízminősége, melyeket információs térképeken tudunk böngészni. A gyűjtés alapján kijelenthető, hogy az ország 1568 községe közül 892-ben szennyezett ivóvíz folyik, tehát a vidéki települések majdnem 57 %-ában. Az adatbázist az 5000 főnél kisebb községek, és kisvárosok adják. Az ivóvíz minőségének az ellenőrzését a törvényben előírtak ellenére a falusi településeken jóval ritkábban végzik el, mint a városokban, s gyakran nem is közlik az eredményt az állampolgárokkal. Lássuk közelebbről, milyen vízszennyezettséggel rendelkeznek

a Nagy-Küküllő menti települések, ahol évtizedek óta újra és újra belengetik a zetevárjaljai vízvezeték-hálózat kiépítését.

A Zetevárjaljától Székelyudvarhelyig tartó folyómenti települések, továbbá az érintett városok a nagyobb vízhálózatokra vannak kapcsolva/nem szennyezettek, így Székelykeresztúr, Segesvár, Erzsébetváros, Medgyes és Kiskapus, továbbá Holdvilág falu. Nem rendelkezik vízhálózzal Nagyalambfalva, Újszékely, Héjjasfalva, Fehéregyháza, Szásznádas, Baráthely, Darlac, Nagykemező; szennyezett vízű települések Felsőboldogfalva, Dános, és Küküllőalmás.

Néhány olyan Kárpátokon túli megyével is találkozni, ahol a települések túlnyomó többségében fogyasztásra alkalmatlan, szennyezett víz folyik: Vaslui, Tulcea, vagy Călărăși. Ha teszünk egy Hargita megyei kitenkintőt, látjuk, hogy az országos átlagnál itt sem sokkal különbek az eredmények. A gyergyói térségből Gyilkos-tó, Csomafalva, Tölgyes és Galócás települések; az említett Küküllő menti Felsőboldogfalva; a Felső-Nyikó mentéről Farkaslaka, a szomszédos Oroszhegy; a sóvidéki Korond és Parajd; a Küküllő felső forrásvidékéről Varság; a Hodos-patakánál fekvő Kányád; a Lok-patak völgyében található Székelyderzs; a Homoród menti Oklánd és Homoródalmás; sorra néhány alcsíki település, Csíkszentkirály, Csíkszentimre, Csíkszentsimon és Gyimesfelsőlok településeken mind szennyezett az ivóvíz; Gyimesközépkon és Csíkszentgyörgyön pedig nincs engedélyezett vízhálózat.

Érdemes fi gyelemmel kísérni a felsorakoztatott megyei községeket, vajon az örökbe kapott vízkészleteinket meg tudjuk-e tartani. Maros és Kovászna megye mutatói valamivel jobbakként, így Hargita prioritást élvez, s nem csak a Nagy-Küküllő mente, hisz összefüggő térségek nélkülözik a tiszta ivóvizet.

A Nagy-Küküllő Kiskapus és Mihálcfalva között, kevéssel a Marosba torkollása előtt

▼ FORRÁS: PETERLENGYEL.WORDPRESS.COM

